

Väestöliiton kehityspoliittinen ohjelma 2018–2020

Sisällysluettelo

Väestöliiton kehityspoliittinen ohjelma	2
Toimintaympäristö	3
Väestöliiton kansainvälisen kehityksen toimintaa ohjaavat periaatteet	6
YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (Agenda 2030).....	6
Kokonaisvaltainen käsitys seksuaalisuudesta	6
Väestöliiton kehityspoliitiikan temaattiset painopisteet vuosina 2018–2020:.....	7
Oikeus nauttia seksuaalisuudesta ja oikeus yhdenvertaisuuteen.....	8
Oikeus turvalliseen aborttiin	10
Oikeus seksuaalikasvatukseen.....	11
Oikeus ehkäisyyn	12
Väestöliiton kansainvälisen kehityksen toiminnan tavoitteet	13
Kansainvälisesti.....	13
Kansallisesti	13
Kehityspoliittisen ohjelman toiminta-alueet.....	14
Asiantuntemus.....	14
Vaikuttaminen poliittiseen päätöksentekoon	14
Kehitysyhteistyöhankkeet	15
Suuren yleisön tuki	16
Lopuksi.....	17

Väestöliiton kehityspoliittinen ohjelma

Väestöliiton kehityspoliittisen ohjelman tarkoituksena on toimia kansainvälisiin kehityshankkeisiin ja vaikuttamistoimintaan liittyvän päätöksenteon ohjenuorana vuosina 2018–2020. Ohjelmaa voidaan myös muuttaa tänä aikana, jos toimintaympäristön tila niin vaatii.

Verrattuna muihin muihin järjestöihin, Väestöliiton toimintaan antaa lisäarvoa sen vahva osaaminen niin kansallisissa kuin globaaleissa seksuaalioikeuksiin liittyvissä kysymyksissä. Väestöliitto onkin tässä edelläkävijä ja vahvistaa samalla YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden luomaa ajattelutapaa: Inhimillisesti kestävä kehitys ei pystytä takaamaan tekemällä töitä vain paikallisesti.

Toimintaympäristö

Seksuaaliterveyteen ja -oikeuksiin liittyvät kysymykset ovat ajankohtaisempia kuin koskaan. Suomi on nostanut ne kehitysyhteistyönsä prioriteetiksi. Samalla kuitenkin Suomen kehitysyhteistyörahoitusta on viime vuosina leikattu dramaattisesti. OECD DAC:n tilastoinnin mukaan konkreettinen Suomen ohjaama kehitysyhteistyörahoitus tyttöjen ja naisten oikeuksille on vähentynyt 44 prosenttia vuosien 2014–2016 välillä.

Seksuaalioikeuksien globaali toimintaympäristö tarvitsee tällä hetkellä kaiken mahdollisen tuen. Sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa on liikkeellä valtavat, konservatiiviset, seksuaalioikeuksia vastustavat liikkeet. Toisaalta Euroopan samanmieliset maat ovat heränneet seksuaalioikeuksien edistämisen tärkeyteen – tästä on syntynyt mm. Hollannin ja Belgian aloittama She Decides -liike, jossa Suomikin on suurena tukijana.

Konservatiivisista vastavoimista huolimatta seksuaaliterveys ja lisääntymisoikeudet tunnustetaan mm. YK:n Kestävän kehityksen tavoitteissa (Agenda 2030) yhtenä ratkaisevana tekijänä kestävän kehityksen mahdollistumiseksi. Suomen seuraavassa kehityspoliittisessa ohjelmassa seksuaalioikeudet tulevat olemaan tärkein prioriteetti. Väestöliiton kansainvälisellä osaamisella on nyt enemmän kysyntää kuin ehkä koskaan aikaisemmin.

Mitä seksuaalioikeudet ovat?

Seksuaalioikeuksilla tarkoitetaan yksilöiden oikeuksia päättää tietoisesti ja vastuullisesti omaan seksuaalisuuteen ja lisääntymiseen liittyvistä asioista. Jokaisella on oikeus määrätä itse omasta kehostaan ja päättää haluaako olla seksuaalisesti aktiivinen vai ei. Lisäksi seksuaalioikeudet takaavat oikeuden ilmaista ja toteuttaa oman seksuaalisen suuntautumisen mukaista seksuaalisuutta samalla kunnioittaen muiden oikeuksia.

Seksuaalioikeudet sisältävät esimerkiksi läheisten suhteiden solmimisen, avioitumisen ja lasten saamisen, mutta myös oikeuden tietoon seksuaalisuudesta, oikeuden suojella itseään ja oikeuden seksuaaliterveydenhoitoon. Seksuaalioikeudet sisältävät muiden oikeuksien tapaan myös velvollisuuden ja vastuun. Omien seksuaalioikeuksien toteuttamisessa jokaisella on velvollisuus kunnioittaa muiden oikeuksia. Myös valtioilla on vastuu siitä, että jokaisen oikeudet turvataan lainsäädännöllä.

Seksuaalioikeuksien julistuksien pohjalta Väestöliitto on koonnut seksuaalioikeudet seitsemän teeman alle:

1. Oikeus omaan seksuaalisuuteen
2. Oikeus tietoon seksuaalisuudesta
3. Oikeus suojella itseään ja tulla suojelluksi
4. Oikeus seksuaaliterveyspalveluihin
5. Oikeus tasa-arvoon ja syrjimättömyyteen
6. Oikeus yksityisyyteen
7. Oikeus vaikuttaa

Seksuaaliterveys on yksi merkittävimmistä seksuaalioikeuksista. Seksuaaliterveydellä tarkoitetaan seksuaalisuuteen liittyvän fyysisen, emotionaalisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tilaa; siinä ei ole kyse vain sairauden, toimintahäiriön tai raihnaisuuden puuttumisesta. Hyvä seksuaaliterveys edellyttää positiivista ja kunnioittavaa asennetta seksuaalisuuteen ja seksuaalisiin suhteisiin sekä mahdollisuutta nautinnollisiin ja turvallisiin seksuaalisiin kokemuksiin ilman pakottamista, syrjintää ja väkivaltaa. Hyvän seksuaaliterveyden saavuttaminen ja ylläpitäminen edellyttää kaikkien ihmisten seksuaalisten oikeuksien kunnioittamista, suojelemista ja toteuttamista. (WHO 2000)

Lisääntymisterveys on osa seksuaaliterveyttä. Lisääntymisterveyden tärkeitä mittareita ovat äitiys-, perinataali- ja neonataali kuolleisuusluvut, ehkäisyvälineiden käyttötapa ja käyttömäärä, ei-toivottujen ja suunnittelemattomien raskauksien lukumäärä, ei-toivottujen aborttien ja sterilisointien määrä, abortteihin ja naisten ympärileikkauksiin liittyvät kuolleisuus- ja sairastuvuusluvut. Muita lisääntymisterveyden mittayksiköitä ovat hedelmällisyysluku, ensisynnyttäjien ja isäksi tulleiden keskimääräinen ikä, väestötason lapsettomuus, synnyttäneiden äitien sairaalassaoloajan pituus sekä imettämisen yleisyys ja kesto.

Seksuaalioikeuksien toteutumiselle tärkeät kansainväliset sopimukset

Rion julistuksen 20. periaate (1992)

Naisilla on oleellinen rooli ympäristöhallinnassa ja ekologisessa kehityksessä. Naisten osallistuminen on kestävä kehityksen kannalta keskeistä.

Agenda 21 (1992)

Rion julistuksen toimintaohjelmassa painotetaan, että valtioiden tulisi taata, että miesten ja naisten oikeus päättää omasta lapsiluvustaan ja lasten saannin ajoituksesta toteutuu. Ihmisillä tulisi olla pääsy koulutukseen, informaatioon ja välineisiin, joiden avulla he voivat toteuttaa oikeuksiaan.

Kairon väestö- ja kehityskonferenssi (ICPD) ja sen toimintaohjelma (1994–1995)

Konferenssin lopputuloksena todettiin, että seksuaali- ja lisääntymisterveys ja lisääntymisoikeudet ja sukupuolten tasa-arvo tulisi ottaa huomioon kaikissa kestävässä kehityksessä olevissa toimenpideohjelmassa.

YK:n neljäs naisia koskeva maailmankonferenssi Pekingissä (1995)

Konferenssin lopputuloksena todettiin, että naisten ja miesten välinen tasa-arvo kuuluu perusoikeuksiin ja että naisten ja tyttöjen oikeudet ovat erottamaton osa ihmisoikeuksia.

YK:n kestävä kehityksen tavoitteet (Agenda 2030)

Maailmanlaajuisista kestävä kehityksen tavoitteista päätettiin syyskuussa 2015 YK:n yleiskokouksessa. Uudet tavoitteet ovat jatkoa vuoden 2015 lopussa päättyneille vuosituhattavoitteille ja ne astuivat voimaan vuoden 2016 alusta ja ovat voimassa vuoden 2030 loppuun.

Tavoitteita on 17 ja jokaisessa tavoitteessa on alatavoitteita. Alatavoitteita on 169. Tärkeimpänä tavoitteena on köyhyyden vähentäminen. Sopimus on ainutlaatuinen, koska se koskee jokaista maailman maata. Aiemmat vuosituhattavoitteet koskettivat pääasiassa vain kehittyviä maita.

Uusissa kestävä kehityksen tavoitteissa huomioidaan myös seksuaaliterveys sekä lisääntymisterveys ja –oikeudet. Seksuaalioikeuksia ei julistuksessa eikä tavoiteluetteloissa mainita, koska maailman maat eivät päässeet yksimielisyyteen esimerkiksi naisten ja nuorten oikeudesta päättää ehkäisystä ja raskauden keskeytyksestä tai sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksista.

Väestöliiton kansainvälisen kehityksen toimintaa ohjaavat periaatteet

Väestöliiton kansainvälisen kehityksen ohjelmaa ohjaavat YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, ihmisoikeusperustaisuus sekä kokonaisvaltainen käsitys seksuaalisuudesta.

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (Agenda 2030)

Maailmanlaajuisista kestävän kehityksen tavoitteista päätettiin syyskuussa 2015 YK:n yleiskokouksessa. Tavoitteet astuivat voimaan vuoden 2016 alusta ja ovat voimassa vuoden 2030 loppuun. Kestävän kehityksen tavoitteet (ns. Agenda 2030) on ainutlaatuinen sopimus, koska se koskee jokaista maailman maata.

Kestävän kehityksen tavoitteet antavat kaikille maailman maille raamit, miten talouden, ympäristön ja inhimillisen sektorin kehitystä pitää toteuttaa niin, että se on inklusiivista ja koko maapallon hyvinvointia edistävää.

Uusissa kestävän kehityksen tavoitteissa huomioidaan myös seksuaaliterveys sekä lisääntymisterveys ja – oikeudet. Tavoitteet luovat legitimitietin Väestöliiton kansainvälisen kehityksen toiminnalle.

Ihmisoikeusperustaisuus näkyy Väestöliiton toiminnassa sitoutumisena ihmisoikeuksien johdonmukaiseen sisällyttämiseen kaikkeen työhön. Kehitysyhteistyössämme nostamme toimintamme päämääräksi erityisesti heikoimmassa asemassa olevien ihmisoikeuksien toteutumisen ja pyrimme edistämään ihmisoikeusperiaatteita kuten tasa-arvoa, osallistumista, läpinäkyvyyttä, vastuullisuutta ja syrjimättömyyttä. Edistämme ihmisten oikeutta päättää itse oman perheensä muodosta ja kokoonpanosta. Toimintaamme ohjaavat ihmisoikeuksia koskevat kansainväliset lait ja sopimukset, kuten Kairon väestö- ja kehityskonferenssin toimintaohjelma.

Kokonaisvaltainen käsitys seksuaalisuudesta

Seksuaalisuus ja siihen liittyvät normit vaikuttavat vahvasti elämän eri osa-alueisiin: esimerkiksi yksilön mahdollisuuksiin kouluttautua ja tehdä töitä, lisääntyä tai olla lisääntymättä, läheisiin suhteisiin ja perheiden hyvinvointiin.

Kansainvälisistä sitoumuksista huolimatta seksuaali- ja lisääntymisoikeuksia loukataan ympäri maailmaa ja ne ovat jatkuvasti vaarassa tulla loukatuiksi.

Seksuaalioikeudet ovatkin ihmisoikeuksista monin tavoin haavoittuvaisimpia. Esimerkiksi Euroopan Unionin sisällä on viime vuosina kiristetty aborttilainsäädäntöä. Myös ehkäisyn saatavuus on toteutunut huonosti, mikä koskettaa maailmanlaajuisesti varsinkin nuoria. Teiniraskaudet ovat Brittein saarilla yhtä yleisiä kuin monissa Afrikan maissa. Seksuaalioikeuksia rajoittavat niin valtiot, terveydenhuollon ammattilaiset, yhteisöt kuin perheetkin.

Seksuaalioikeuksien rajoittaminen tuottaa eriarvoisuutta, joka on mittasuhteiltaan sietämätöntä. Nuoria myös opetetaan ajattelemaan ja käyttäytymään tavoilla, jotka vahvistavat eriarvoisuutta ylläpitäviä sukupuolinormeja. Seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuolten moninaisuuteen liittyvä syrjintä on tästä yksi esimerkki.

Väestöliiton kehityspolitiikan temaattiset painopisteet vuosina 2018–2020:

1. Oikeus nauttia seksuaalisuudesta ja oikeus yhdenvertaisuuteen
2. Aborttioikeudet
3. Oikeus kokonaisvaltaiseen seksuaalikasvatukseen
4. Oikeus ehkäisyyn

Nämä painopisteet on valittu Väestöliiton erityisosaamisen pohjalta. Ne ovat linjassa Väestöliiton strategisten tavoitteiden kanssa. Painopisteet ovat myös asioita, joiden alueella yksilöiden oikeuksia usein loukataan. Niiden edistäminen edistää kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamista sekä ihmisoikeuksien toteutumista.

Lisäksi Suomessa ei ole yhtäkään toista tahoa, joka pitkäjänteisesti edistäisi juuri näitä teemoja.

Väestöliiton osaaminen tuo mittamatonta lisäarvoa suomalaiselle kansainvälisen kehityksen kentälle.

Oikeus nauttia seksuaalisuudesta ja oikeus yhdenvertaisuuteen

Oikeus nauttia seksuaalisuudesta ei voi toteutua, jos seksuaalioikeudet eivät toteudu. Seksuaalioikeudet ovat keskeinen osa ihmisen itsemääräämisoikeutta – oikeutta tehdä omaan terveyteen, kehoon, seksuaalisuuteen ja lisääntymiseen liittyvät päätökset ilman syrjintää, pakottamista tai väkivaltaa. Seksuaalisuuteen liittyvät normit ja tabut sekä suoranainen syrjintä estävät ihmisiä kehittymästä täyteen potentiaalinsa ja nauttimasta omasta seksuaalisuudestaan.

Tytöt kohtaavat maailmanlaajuisia syrjintää ikänsä ja sukupuolensa vuoksi; tämän vuoksi heitä kutsutaankin välillä maailman suurimmaksi vähemmistöksi. Tyttöjen oikeuksien vahvistaminen on avain YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa ja kulmakivi Väestöliiton kansainvälisen kehityksen toiminnassa.

- 15 miljoonaa alle 18-vuotiasta tyttöä joutuu joka vuosi naimisiin. Kehitysmaissa yksi kolmesta työstä menee naimisiin alaikäisenä.
- Raskaus ja synnytys ovat kehitysmaissa teini-ikäisten tyttöjen toiseksi yleisin kuolinsyy. Yleisin kuolinsyy ovat itsemurhat.
- Yli 140 miljoonaa tyttöä ja naista on kokenut sukuelinten silpomisen.
- 150 miljoonaa alaikäistä tyttöä on joutunut raiskatuksi tai seksuaalisen väkivallan uhriksi.

Syrjintä ja väkivalta estävät tyttöjä kehittymästä täyteen potentiaaliinsa, vaikuttamasta omaan tai yhteiskuntansa kehitykseen ja nauttimasta omasta seksuaalisuudestaan.

Pojat ja miehet tarvitsevat mahdollisuuden saada tarvitsemaansa tietoa. Poikien ja miesten osallistuminen seksuaalioikeuksien edistämiseen on oleellista niiden toteutumisen kannalta. Väestöliitossa on maailman parasta poikaspesifiä osaamista, jota tulemme hyödyntämään kehityspoliittisen ohjelman tavoitteiden saavuttamisessa.

Kehityspoliittinen ohjelma tunnistaa ja tunnustaa sen, että kaikki ihmiset eivät identifioitu yksiselitteisesti naiseksi tai mieheksi. Jokaisella on oikeus määritellä itse oma sukupuolensa tai olla määrittelemättä sitä.

Ihminen tarvitsee myönteisiä kokemuksia itsestään ja seksuaalisuudestaan läpi elämänkaaren. Monissa yhteiskunnissa kuitenkin lasten, nuorten, vanhusten ja vähemmistöjen seksuaalisuus on tabu, joka johtaa usein seksuaalioikeuksien laiminlyönteihin. Laiminlyönti näkyy esimerkiksi seksuaaliterveydenhoidossa: palveluita tarjotaan monissa maissa usein vain täysi-ikäisille, eikä muiden ikäryhmien tarpeita huomioida. Lisäksi **monia ihmisryhmiä, kuten vammaisia** ei välttämättä huomioida palveluiden tarjonnassa lainkaan.

Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen syrjintä on yleistä kaikkialla maailmassa. Homoseksuaalisuus määritellään edelleen rikokseksi yli 80 maassa. Väestöliitto tukee seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun liittyvien kriminalisointien poistamista sekä muun tällä perusteella syrjivän lainsäädännön ja syrjivien viranomaistoimien poistamista.

Väestöliitto edistää jokaisen oikeutta määrittellä itse oma sukupuoliensa ja seksuaalisuutensa toisten seksuaalioikeuksia kunnioittaen.

Eryteisesti nuorilla on oltava oikeus tietoon ilman seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuoli-identiteettiin, sukupuolen ilmaisuun tai perhemuotoon liittyvää syrjintää. Väestöliitto huomioi lesbojen, homojen, biseksuaalien, transihmisten ja intersukupuolisten eli LHBTI-ihmisten oikeuksien edistämisen.

Väkivallan vastainen työ

Rakenteellinen, psyykinen, sosiaalinen ja fyysinen väkivalta estävät seksuaalioikeuksien toteutumisen. Väestöliiton kehityspoliittinen ohjelma asettaa kaiken väkivallan vastaisen työn ensisijalle toiminnossaan. Tähän kuuluu esimerkiksi lapsiavioliittojen vastainen työ, 10–14 –vuotiaiden erityistarpeiden tunnistaminen ja lasten kasvurauhan turvaamisen tärkeys sekä haitallisten perinnäistapojen, kuten sukupuolielinten silpomisen vastainen työ.

Kehityspoliittinen ohjelma tukee ja edistää Väestöliiton poikien ympärileikkauksia käsittelevää kannanottoa, Väestöliiton transsukupuolisten oikeuksia käsittelevää kannanottoa sekä YK:n ihmisoikeuskomission suositusta siitä, että kaikki maat säätäisivät ehdottomaksi avioliiton alaikärajaksi 18 vuotta.

Oikeus turvalliseen aborttiin

Turvallisten ja laillisten raskaudenkeskeytysten tulisi olla kaikkien saatavilla. Turvallisilla aborteilla estettäisiin kymmenientuhansien naisten vuosittainen kuolema ja miljoonien vammautuminen (The Department of Economic and Social Affairs of the United Nations). Jos kaikilla olisi oikeus turvalliseen aborttiin, olisivat abortin jälkeisen terveydenhoidon kustannukset kehitysmaissa noin kymmenesosan siitä mitä nykyisin.

Raskaudenkeskeytysten laillistaminen ei tutkimusten mukaan lisää tehtyjen aborttien määrää, sillä samalla kun laillisten aborttien määrä kasvaa, laittomien aborttien määrä vähenee. Paras tapa vähentää abortteja onkin taata riittävä tieto ja välineet suunnittelemattomien raskauksien ehkäisyyn. Ehkäisyvälineiden huonon saatavuuden ja aborttien välillä on suora yhteys.

Joka vuosi 44 000 naista kuolee vaaralliseen aborttiin, joka tehdään epäammattimaisten henkilöiden toimesta (Ipas: <http://www.ipas.org/en.aspx>). Tämä on 13 prosenttia kaikista äitiyskuolemista. Jokainen näistä kuolemantapauksesta olisi estettävissä tiedolla, ehkäisyvälineillä ja turvallisella abortilla.

Euroopassa käydään tällä hetkellä kiivasta keskustelua abortista. Myös Yhdysvaltain presidentti Donald Trumpin toimet (Global Gag Rule) ovat kaventaneet varsinkin köyhien naisten mahdollisuuksia turvalliseen aborttiin entisestään. Tällä hetkellä aborttioikeus on äärimmäisen ajankohtainen asia, joka tarvitsee kaikkia mahdollisia puolustajia. Suomessa mikään muu järjestö ei edistä johdonmukaisesti globaalia aborttioikeutta.

Oikeus seksuaalikasvatukseen

Jokainen ihminen joutuu elämänsä aikana tekemään omaa seksuaali- ja lisääntymisterveyttään koskevia päätöksiä. Ilman faktapohjaista tietoa ja kokonaisvaltaista kasvatusta nämä päätökset saattavat perustua seksuaalisuuteen liittyviin stereotypioihin, ennakkoluuloihin ja uskomuksiin. Seksuaalisuus on myös monissa yhteiskunnissa tabu, jolloin siihen liittyvää tietoa on hyvin heikosti saatavilla.

Varsinkin nuorille seksuaaliterveyttä koskevat päätökset ovat suuria ja vaikuttavat yleensä nuoren koko loppuelämäänsä. Tutkimusten mukaan nuorilla ei kuitenkaan ole riittävästi tietoa päätöksenteon tueksi.

Tiedon puutteen johdosta erityisesti nuoret ovat alttiita niin seksitaudeille, suunnittelemattomille raskauksille kuin seksuaaliselle väkivallalle.

Uskomuksia, tabuja ja tiedon puutetta nujerretaan parhaiten kokonaisvaltaisella seksuaalikasvatuksella, joka huomioi seksuaalisuuden monimuotoisuuden. Kokonaisvaltainen seksuaalikasvatus mahdollistaa hyvän seksuaaliterveyden ja perhesuunnittelun sekä omasta seksuaalisuudesta nauttimisen ja tasapainoisen identiteetin kehittymisen. Seksuaalikasvatus on myös avain tasa-arvoisempaan yhteiskuntaan.

Väestöliitto on seksuaalikasvatuksen edelläkävijä ja sen osaaminen tuo mittaamatonta lisäarvoa globaalin kehityksen kenttään.

Oikeus ehkäisyyn

Maailmassa on 214 miljoonaa naista, jotka haluaisivat käyttää turvallista ja tehokasta ehkäisyä, mutta heillä ei ole sitä varten tietoa, ehkäisymenetelmiä tai heillä ei ole siihen varaa (UNFPA). Myös miesten asenteet voivat olla vanhakantaisia ja kumppani saattaa vastustaa ehkäisyn käyttöä. Usein myös tiettyjen ryhmien kuten köyhien, maaseudulla asuvien, nuorten, naimattomien ja seksityöläisten voi olla vaikea päästä ehkäisyn piiriin. Lapsiluku ylittää perheiden toivoman lapsiluvun varsinkin köyhimmissä maissa. Tällä on vaikutuksia koko maailman kehityksen suuntaan.

Turvallinen ehkäisy vähentää seksitauteja, äitiyskuolleisuutta, sairastavuutta sekä laittomia ja vaarallisia abortteja ja ennaltaehkäisee tahatonta lapsettomuutta. Se lisää naisten ja tyttöjen valinnanmahdollisuuksia sekä oikeutta päättää omasta kehostaan.

Perhesuunnittelu, eli parien ja yksilöiden oikeus päättää haluavatko he lapsia, ja jos haluavat, niin kuinka monta ja milloin, ehkäisee suunnittelemattomia raskauksia. Väestöliitto tukee ihmisten oikeuksia päättää omasta lapsiluvusta eettisissä ja lainsäädännön sallimissa puitteissa. Kun kaikilla on mahdollisuus vaikuttaa lastensa lukumäärään, he myös panostavat lastensa hyvinvointiin, koulutukseen ja terveyteen. Oikeus perhesuunnitteluun tarkoittaa myös oikeutta lääketieteen kehitykseen ja esimerkiksi lapsettomuushoitoihin.

Näin luodaan edellytykset kestäväälle kehitykselle. Tämä onnistuu vain takaamalla ehkäisypalvelut ja -menetelmät kaikkien saataville.

Väestöliiton kansainvälisen kehityksen toiminnan tavoitteet

Väestöliiton kansainvälisen kehityksen toiminnan tavoitteena on edistää seuraavia päämääriä:

Kansainvälisesti

Maailman ihmisten, erityisesti köyhimpien maiden tyttöjen, nuorten ja naisten, seksuaalioikeudet toteutuvat

- Jokainen voi itse päättää tietoisesti ja vastuullisesti omista seksuaalisuuteensa liittyvistä asioista ilman pelkoa syrjinnästä
- Oikeus lailliseen ja turvalliseen aborttiin toteutuu
- Kaikki saavat kokonaisvaltaista seksuaalikasvatusta, joka huomioi seksuaalisuuden moninaisuuden
- Kaikilla on saatavilla tarvitsemansa ehkäisyneuvonta ja –menetelmät

Kansallisesti

- Suomi sitoutuu kehityspolitiikassaan kestävän kehityksen tavoitteisiin, panostaen erityisesti tavoitteiden 3 (terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen) ja 5 (sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen) toteutumiseen
- Suomi edistää seksuaaliterveyttä ja -oikeuksia rohkeasti kansainvälisillä foorumeilla, keskittyy siihen omassa kehitysyhteistyössään ja kasvattaa siihen suunnattavaa kehitysrahoitusta erityisesti UNFPA:lle, IPPF:lle, MSI:lle ja kahdenvälisissä hankkeissa.
- Suomalaisilla on oikeaa ja ajankohtaista tietoa globaaleista seksuaalioikeuskysymyksistä, he ymmärtävät maailman erilaisia todellisuuksia ja haluavat osaltaan vaikuttaa maailman kehittymiseen yhdenvertaisemmaksi

Kehityspoliittisen ohjelman toiminta-alueet

Väestöliitto toteuttaa kehityspoliittisen ohjelman painopisteitä ja tavoitteita neljän toiminta-alueen kautta:

Asiantuntemus

Väestöliitto on Suomen johtava osaaja globaaliin seksuaaliterveyteen ja -oikeuksiin liittyvissä kysymyksissä.

Väestöliitolla on Suomen paras tietämys globaaleista seksuaaliterveys ja -oikeuskysymyksistä. Tiedon ylläpitämiseksi Väestöliiton asiantuntijat panostavat jatkuvaan oppimiseen ja toimintaympäristön seuraamiseen. Yksikön asiantuntijat seuraavat alaan liittyviä tutkimuksia, tilastoja ja artikkeleita sekä ovat aktiivisesti yhteydessä kansainvälisiin sisärjestöihin ajantasaisen tiedon varmistamiseksi.

Asiantuntemuksen ylläpito on äärimmäisen tärkeää, jotta voimme toimia uskottavana ja luotettavana yhteistyökumppanina myös jatkossa. Omat kehitysyhteistyöhankkeemme Nepalissa, Malawissa ja Keski-Aasiassa toimivat yhtenä konkreettisen oppimisen kanavana.

Koska toimimme Suomen johtavana globaalien seksuaalioikeuksien osaajana, yksi tärkeä tehtävämme on jakaa ajankohtaista tietämystä aiheistamme eteenpäin. Tämän toteutumiseksi järjestämme seminaareja, osallistumme yhteiskunnalliseen keskusteluun eri medioiden kautta ja osallistumme aktiivisesti järjestöjen ja ministeriöiden työryhmiin ja toimikuntiin.

Toimimme seksuaaliterveyden ja -oikeuksien asiantuntijana myös muiden järjestöjen tapahtumissa ja hankkeissa. Kehitysyhteistyöhankkeidemme suomalaiset partnerit ovat Kynnys, WWF, Mannerheimin lastensuojeluliitto ja Martat. Yhteistyöneuvotteluja käymme parhaillaan Vammaiskumppanuuden, Planin ja Liike ry:n kanssa. Olemme YK:n väestörahoitus UNFPA:n yhteistyökumppani ja edustaja Suomessa. Teemme tiivistä yhteistyötä mm. jakamalla ajankohtaista tietoa puolin ja toisin, järjestämällä tilaisuuksia ja vierailuja sekä vaikuttamalla poliittiseen päätöksentekoon yhteisten päämääriemme edistämiseksi. UNFPA:n työ on linjassa Suomen kehityspoliittisten prioriteettien kanssa, joten Väestöliiton UNFPA-asiantuntemukselle on Suomessa ajankohtainen tarve.

Väestöliitto on osa 15 eurooppalaisen seksuaaliterveysjärjestön verkostoa Countdown 2030 Europea, jonka tavoitteena on turvata naisten ja tyttöjen oikeudet panostamalla erityisesti perhesuunnitteluun. Verkosto vaikuttaa työllään sekä kansallisella että EU- ja YK-tasolla kehityspoliittikkaan ja -rahoitukseen, jotta tavoite toteutuisi.

Kartoitamme koko ajan myös uusia kanavia ja tapoja hyödyntää asiantuntemustamme. Kehitämme yhteistyötä myös yksityissektorin kanssa. Olemme kehittäneet oppaan kehitysmaissa toimiville suomalaisille yrityksille liiketoimintaa ohjaavista naisten oikeuksien periaatteista. Kartoitamme vuoden 2018 aikana uusia mahdollisia yrityskumppanuuksia.

Vaikuttaminen poliittiseen päätöksentekoon

Väestöliitto vaikuttaa siihen, että seksuaaliterveydellä ja -oikeuksilla on vahva poliittinen ja taloudellinen tuki Suomen kehityspoliitikassa ja kansainvälisessä päätöksenteossa

Tähän tavoitteeseen päästäkseen työskentelemme tiiviisti Suomen ulkoministeriön ja tarvittaessa muiden ministeriöiden kanssa. Osallistumme erilaisiin ajankohtaisiin ministeriöiden työryhmiin, kommentoimme politiikkapapereita, jaamme kansainvälisten verkostojemme (IPPF, CountdownEurope2030, Kehitysjärjestöjen EU-työn kattojärjestö Concord) kanssa laadittuja kantoja ennen suuria kansainvälisiä kokouksia sekä osallistumme jäsenenä Suomen kehityspoliitikkaa monitoroivan Kehityspoliittisen toimikunnan sekä Kestävän kehityksen toimikunnan toimintaan.

Väestöliitto toimii 30 kansanedustajan ja europarlamentaarikon muodostaman Eduskunnan väestö- ja kehitysryhmän sihteeristönä ja asiantuntijana. Tämä mahdollistaa tiiviin yhteistyön kansanedustajien ja europarlamentaarikkojen kanssa. Autamme yhteistyön avulla nostamaan ajankohtaisia seksuaalioikeuksiin liittyviä asioita poliittiselle agendalle sekä kommentoimme poliittisia asiakirjoja. Järjestämme eduskunnassa myös teemoihin liittyviä tilaisuuksia.

Eduskunnan väestö- ja kehitysryhmä on European Parliamentarian Forum on Population & Development EPF:n jäsen. EPF on Euroopan laajuinen verkosto, joka järjestää ryhmiin kuuluville kansanedustajille, europarlamentaarikoille ja ryhmien sihteeristöille koulutuksia, verkostoitumismahdollisuuksia ja kokoaa ryhmien yhteisiä kantoja vaikuttamistoiminnan tueksi.

Asiantuntijana toimimisen lisäksi seuraamme Suomen kehitysyhteistyöpolitiikkaa ja -rahoitusta, ja toimimme tarvittaessa poliittisten lupauksen toteuttamisen vahtikoirina. Vaikutamme erityisesti UNFPA:n, kansainvälisen perhesuunnittelujärjestö IPPF:n ja Marie Stopes Internationalin rahoituksen jatkumiseen ja kasvamiseen. Seuraamme myös kahdenvälisen kehitysrahoituksen ohjautumista seksuaali- ja lisääntymisterveys- ja -oikeushankkeisiin.

Väestöliitto vaikuttaa myös EU:n ja YK:n päätöksentekoon tiiviissä yhteistyössä IPPF:n tai muiden kansainvälisten verkostojensa kautta. Meillä on tiivis kontakti Euroopan unionin Suomen pysyvään edustustoon ja osallistumme heidän kauttaan ajankohtaisten EU-prosessien kommentointiin.

Kehitysyhteistyöhankkeissamme Nepalissa, Malawissa ja Keski-Aasiassa koulutamme ja tuemme paikallisia kumppanijärjestöjämme poliittisen vaikuttamistoiminnan kehittämiseen ja toteuttamiseen.

Kehitysyhteistyöhankkeet

Väestöliitto toteuttaa seksuaaliterveyttä ja -oikeuksia edistäviä kehitysyhteistyöhankkeita kehittyvissä maissa kumppaneidensa kanssa

Väestöliiton kehitysyhteistyöhankkeet antavat ensiarvoista kokemusta ja tietoa kohdemaista. Hankkeita toteutetaan yhdessä sekä suomalaisten että paikallisten kumppaneiden kanssa. Verkostoituminen on itsessään jo lisäarvo ja auttaa edistämään tavoitteitamme laajemminkin.

Tällä hetkellä Väestöliitolla on seksuaalikasvatusta ja nuorten seksuaalioikeuksia edistävä hanke Malawissa, nuorten voimaantumista edistävä hanke Nepalissa sekä vammaisten tyttöjen ja naisten seksuaalioikeuksia edistävä hanke viidessä Keski-Aasian valtiossa.

Hanketyö tuo Väestöliitolle myös uskottavuutta vaikuttamistyön tueksi; saamme hankkeista ensiarvoisen tärkeää ajankohtaista ruohonjuuritason tietoa globaaleista seksuaalioikeuskysymyksistä.

Suuren yleisön tuki

Väestöliitto lisää suomalaisten tietämystä ja tukea seksuaaliterveyden ja -oikeuksien edistämiseen

Väestöliitto nostaa globaalien seksuaaliterveys ja -oikeuskysymysten tärkeyttä suomalaisten tietoisuuteen erilaisten kampanjoiden ja yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistumisen kautta.

Väestöliiton omia kehitysyhteistyöhankkeita käytetään tiedotuksen välineenä.

Haemme myös rahoitusta nuorille suunnattujen globaalikasvatuskokonaisuuksien jatkamiseksi.

Väestöliitto edustaa YK:n väestörahasa UNFPA:a Suomessa ja edistää rahaston tunnettuutta ja sen viestejä suomalaisten keskuudessa.

Lopuksi

Väestöliitto on tunnettu, arvostettu ja asiantunteva toimija kehitysyhteistyökentällä. Tämä kehityspoliittinen ohjelma tukee Väestöliiton kansainvälisen kehityksen toimintaa vuosina 2018–2020. Vain selkeä näkemys toimintaympäristöstä, omasta roolista, painotuksista, tavoitteista ja toimintamalleista takaavat toiminnan tehokkuuden ja tuloksellisuuden.

Tulevaisuudessa näemme Väestöliiton johtavan aseman globaalien seksuaalioikeuksien asiantuntijana yhä vahvistuvan ja roolin suomalaisella kehitysyhteistyökentällä kasvavan. Koska kehityskysymykset ovat moniulotteisia ja –kytköksiä ja niihin etsitään jatkossa yhä innovatiivisempia ratkaisuja, Väestöliiton yhteistyö eri kumppanijärjestöjen ja verkostojen kanssa monipuolistuu ja lujittuu entisestään.

Ennen kaikkea periksi antamaton työ maailman eteen, jossa kaikilla on mahdollisuus näkyä, mahdollisuus nauttia ja mahdollisuus vaikuttaa oman elämänsä kulkuun, jatkuu ajasta riippumatta.